

Aleg. 672

Sprawozdanie

komisyi wodnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
o uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Już po odesłaniu do komisji wodnej przez Wysoki Sejm głównego sprawozdania o regulacji rzek kanałowych przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie dodatkowe o uzupełnieniu tejże regulacji na podstawie reskryptu Ministerstwa spraw wewnętrznych z 23. września 1905 L. 30646 i 3. listopada 1905 L. 48322 i z tego powodu komisja wodna załatwia je osobnem sprawozdaniem. Obydwa te pisma Ministerstwa spraw wewnętrznych odnoszą się do kwestyi, o ile zabudowanie potoków górskich na Sole i Skawie jest koniecznem do regulacji tych rzek kanałowych i zawierają decyzję Ministerstwa, zapewnienie funduszków, tekst ustawy itd. oparte na podstawie oświadczenia, że zabudowanie tych potoków ma znaczenie doniosłe dla kanału Odra-Wisła w myśl §. 5. ust. z 11. czerwca 1901 Dpp. 66. Od tego oświadczenia uczyniło Ministerstwo niegdyś (pismem z 5. października 1903 l. 40561) zależnem przyczynienie się Rządu do zabudowań potoków górskich w dorzeczu rzek kanałowych.

Komisja wodna przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że c. k. Rząd dał się licznym wezwaniom Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego przekonać, że regulacja rzek kanałowych (prawie bez wyjątku górskich) jest niemożliwą i bezcelową bez zabudowania potoków górskich do nich wpadających i że wydatki robione na regulację niższych brzegów są narażone na zmarnowanie, jeżeli się siły elementarnej, niszczącej wszystkie roboty od góry, nie ujmie w rękę i nie ureguluje. Dziwnym zbiegiem okoliczności to, co było prostem i jasnym w Czechach i tamtejszą ustawą krajową już z roku 1902 w porozumieniu z Rządem (uchwała Sejmu czeskiego z 18. lipca 1902) w czyn wprowadzonym zostało, wymagało dla małych dwóch dorzeczy naszych rzek trzech lat czasu. Przez ten czas w roku 1903 ustawa krajowa przez Wydział krajowy proponowana, tę samą tendencją mająca, nie doszła do skutku, a Rząd zapowiedziawszy wtenczas (w r. 1903) swoją decyzję co do konieczności zabudowania tych potoków, dopiero dziś na małą część koniecznych robót zezwała.

Dowodem, jak sprawa ta od początku była ważną i konieczną, jest to, że z chwilą, gdy rząd bliżej jej się przypatrzeć musiał, spostrzegł zaraz, że nie tylko trzeba te potoki uregulować wogóle, ale nawet nie można rozkładać tych robót na cały czas 20-letniego okresu regulacyjnego, lecz należy je już w pierwszym okresie tj. przed r. 1912 ukończyć, choć nawet Wydział krajowy w swoich projektach tego nie żądał, a Sejm kwestyi tej nie precyzował. Komisja wodna zatem przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że zabudowanie tych potoków ma być niebawem rozpoczęte i wczesnie ukończone.

Z uznaniem także podnosi komisya wodna, że jest zasługą Wydziału krajowego, że pierwszy już pismem z 30. listopada 1902 zwrócił uwagę Rządu na konieczność regulacyi części rzek kanałowych i potoków położonych powyżej punktów początkowych, w ustawie z 18. września 1901 D. u. k. 103 oznaczonych i że przez wytrwale obstawanie przy swoim zdaniu i ostatecznie przez wywołanie decyzji od reprezentanta c. k. Ministerstwa w czasie pierwszej sesji Rady regulacyjnej w r. 1904 doprowadził do tego, że choć częściowo te postulaty krajowe w czyn wchodzi.

Komisya wodna jest zmuszoną jednakowoż nieco sceptycznie zapatrywać się nawet na obecnie zaprojektowane uzupełnienie regulacyi rzek kanałowych Soły i Skawy, a to z tego powodu, że takowe nie obejmuje jeszcze wszystkich dopływów tych rzek w górnym biegu, opuszczając wiele bardzo ważnych (np. na Skawie Skawicę, nad którą leży wieś Zawoja 6500 mieszkańców, długości 20 klm. w linii powietrznej, Bystrę 12 klm. długości, Stryszawkę itd., zaś na Sole Koszarawę w dolnej części długości około 9 klm., Pewlicę itd.), a następnie, że to uzupełnienie nie łączy się z tym punktem, gdzie się zacząć ma regulacya rzeki Skawy w osobnej ustawie obecnie Wysokiemu Sejmowi przedłożonej projektowana.

Pozostaną więc zawsze przerwy tak niesłychanie dla regulacyi niebezpieczne. Słuszność wymaga przyznać, że Rząd oparł się tutaj na projektach, żądaniach i obliczeniach Wydziału krajowego swego czasu Wysokiemu Sejmowi przedłożonych, jednakowoż przedłożonych bez żadnej pretensyi, aby to miało służyć za podstawę regulacyi całej rzeki i zebranych w pośpiechu materiałów sekcji samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich, będących pod ręką, aby tylko swoje żądanie poprzeć jakimiś cyframi.

Gdy chodzi o systematyczną regulacyę całej rzeki, wypadało Władzy regulacyę prowadzącej objąć sprawę programem szerszym i zupełniejszym.

Czy regulacya rzeki, którą się pierwotnie projektuje od Suchy, potem od Jordanowa w dół rzeki, a nakoniec przyczepia do niej zabudowanie kilku małych potoków bez związku z tamtą regulacyą, jest systematycznie obmyślaną i czy przyniesie jakieś skutki praktyczne, to przyszłość pokaże.

Komisya wodna wyraża swój żal, że c. k. Ministerstwo już teraz nie przedłożyło zasadniczego oświadczenia (w myśl swego reskryptu z 5. października 1903 l. 40561) o konieczności zabudowania potoków w dorzeczu także innych rzek kanałowych więcej ku wschodowi położonych, tembardziej, że pozostałość funduszu regulacyjnego na to przeznaczona wynosi 4,957.480 K i że logicznie myśląc, nie może być wątpliwem, że to zabudowanie jest równie potrzebnem jak roboty w dorzeczu Skawy i Soły.

Na obecnie projektowane roboty przeznacza Ministerstwo tylko sumę 1,131.600 K, pozostaje więc reszta na dodatkową regulacyę rzek kanałowych w Galicyi obiecana w sumie 3,825.880 K.

O zamiarach swych zużycia tej sumy Ministerstwo przemilcza. Komisya wodna wyraziła już swoje życzenie w tym kierunku w osobnej rezolucyi do głównego sprawozdania o rzekach kanałowych przyłączonej, tu więc takowej nie powtarza. Ponieważ dotychczas zabudowanie potoków górskich było wykonywane przez c. k. techniczny oddział zabudowania potoków górskich, przez co jeszcze oprócz Ministerstwa spraw wewnętrznych także i Ministerstwo rolnictwa będzie tu musiało swój wpływ wywierać, przeto komisya wodna uważała za konieczne postawić osobną rezolucyę co do rozporządzenia wykonawczego do projektowanej ustawy, obawiając się zbyt wielkiej komplikacyi co do kompetencyi tych władz przy wykonaniu projektowanych robót.

Komisya wodna uważała za swój obowiązek podnieść te wszystkie wątpliwości i porobić zastrzeżenia, jednakowoż nie chcąc przez propozycyę zmian pozytywnych w projektowanej ustawie narażać sprawy nawet i w tej skromnej formie dla kraju ważnej na zwłokę, proponuje Wysokiemu Sejmowi przyjęcie projektu ustawy bez zmiany i wnosi w myśl wniosku Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uchwała załączony projekt noweli do ustawy krajowej o regulacyi rzek kanałowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia 40 proc. datku kraju na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy w kwocie 754.400 koron do preliminarzy krajowych w latach 1907 do 1912.

Oprócz tego komisya wodna proponuje następujące rezolucye do uchwalenia :

Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby projekty regulacyjno-techniczne równie i ich finansowe zapewnienie tworzył i przedkładał w formie jednolitej obejmującej części rzek ze sobą złączone i całość tworzące a nie urywkowo z pominięciem części pośrednich i wielu bocznych i ważnych dopływów ;

b) aby rozporządzenie wykonawcze, w §. 5. obecnie uchwalić się mającej ustawy przewidziane, w najkrótszym czasie w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydał w takiej formie, aby roboty były prowadzone pod jednolitym i sprężystym zarządem.

Przewodniczący:

Kozłowski w. r.

Sprawozdawca :

Kazimierz Lubomirski w r.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 o regulacji rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§. 1.

Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i uzupełnienie zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy, które to potoki górskie po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66 o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacji rzek (§. 5. nst. 1.) mają szczególne znaczenie dla dróg wodnych mających się zbudować wedle §. 1. lit. d) tej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ma być wykonane na wspólny koszt państwa i kraju przy odpowiedniem zastosowaniu ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103, tudzież odnośnych ogólnych rozporządzeń wykonawczych.

Przy tych zabudowaniach potoków górskich mają być jednak zastosowane następujące odmienne postanowienia :

§. 2.

Postanowienie §. 14. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 zostaje uchylone, o ile ono dotyczy zabudowań źródlowisk i bocznych potoków rzeki Skawy.

§. 3.

Zabudowania wymienione w §. 1. mają być w całości wykonane do końca r. 1912.

§. 4.

Do pokrycia kosztów tych zabudowań mają się przyczynić:

a) skarb państwa z kredytu przeznaczonego na regulację rzek w myśl ustępu trzeciego §. 8. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 datkiem 60% ;

b) fundusz krajowy datkiem 40%.

W tym celu zostają podwyższone datki do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 4. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o 1,866.000 K, a mianowicie :

a) ze strony państwa z 19,398.600 K o 1,131.600 K na 20,530.200 K i

b) ze strony kraju z 6,962.400 koron o 754.400 koron na 7,716.800 K.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do opracowania projektów, wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i ewentualnego, bezpośredniego współdziałania technicznych organów kraju określi specjalne rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.
